

УДК 339.738.5:061ЄС

ЗАСЕНКО О.Ю.,здобувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ
ЄДИНОГО ЦИФРОВОГО РИНКУ КРАЇН ЄС**

Анотація. У статті проаналізовані особливості консолідації й уніфікації новітніх інструментів системи електронної комерції у Європейського Союзу. Визначені шляхи впровадження інноваційних механізмів стимулювання розвитку міжнародної торгівлі у сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: електронна комерція, електронний бізнес, конвергенція інструментів системи електронної комерції, міжнародна електронна торгівля, гармонізація норм внутрішнього законодавства, правові режими електронних послуг, Інтернет-технології.

Засенко А.Ю., соискатель кафедры мирового хозяйства и международных экономических отношений
Института международных отношений Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

**ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ФОРМИРОВАНИЯ
ЕДИНОГО ЦИФРОВОГО РЫНКА СТРАН ЕС**

Аннотация. В статье проанализированы особенности консолидации и унификации новейших инструментов системы электронной коммерции в Европейский Союз. Определены пути внедрения инновационных механизмов стимулирования развития международной торговли в современных условиях хозяйствования.

Ключевые слова: электронная коммерция, электронный бизнес, конвергенция инструментов системы электронной коммерции, международная электронная торговля, гармонизация норм внутреннего законодательства, правовые режимы электронных услуг, Интернет-технологии.

Zasenko Oleksiy Y., applicant of the Department of World Economy and International Economic Relations of the
Institute of International Relations of Kyiv National Taras Shevchenko University

**ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISMS OF FORMATION
SINGLE DIGITAL MARKET OF EU COUNTRIES**

Annotation. The article analyses of consolidation and unification of the newest tools of system of electronic commerce in the European Union are analyzed. Ways of introduction of innovative mechanisms of stimulation of development of international trade in modern conditions of management are determined.

Key words: electronic commerce, e-business, convergence of e-commerce system tools, international e-commerce, harmonization of the norms of domestic legislation, legal regimes of electronic services, Internet technologies.

Актуальність проблеми. Сучасний етап розвитку світового господарства знаменується мобільністю, динамічним розвитком та інформаційною насиченістю. Економічна система та світовий соціум знаходяться під значним впливом інформаційних технологій, що стрімко розвиваються, та їх динамічним використанням в моделюванні економічного середовища. Розвиток інформаційних і телекомунікаційних технологій забезпечив перехід економік низки країн від індустріального до постіндустріального типу, що і визначило рух світової спільноти по шляху масової комп'ютеризації та інформатизації. Дане відбилося на темпах зростання та обсягах інформаційних послуг.

Сучасні реалії економічного та соціального розвитку Європейського Союзу (ЄС) демонструють високі темпи адаптації та використання інформаційних технологій, збільшення числа користувачів Інтернету, підвищення рівня комп'ютеризації в організаціях, що говорить про те, що ринок інформаційних продуктів і послуг ЄС розвивається досить швидкими темпами. Сучасний етап інформаційної політики Європейського Союзу спрямований на інтеграцію європейської спільноти у політичній та економічній сферах через використання інноваційних технологій, створення ефективною системи економічної взаємодії членів-учасників та всеосяжного вільного доступу та обміну інформацією.

Аналіз досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти розвитку інформаційних послуг знайшли відображення у працях вітчизняних і зарубіжних учених Ф. Найта, А. Харта, Р. Коуза, Дж. К. Гелбрейта, К. Шваба, К. Більдта, Д. Картахена, Д. Белла, Дж. Гелбрейта, Д. Тапскотта, Н. Негропonte, Л. Фена, та ін. Теоретико-методологічні аспекти розвитку ринку високотехнологічних послуг обґрунтовані в наукових працях О. Саліхової, М. Дорошенка, П. Сорокіна, В. Смаль, Р. Вернера, Дж. Робертса, Р. Вернера, Е. Мюллера, Б. Хермеліна, П. Хертога, Є. Скоглі та інших. Водночас недостатньо розробленими залишаються питання щодо

функціонування та розвитку інформаційної економіки та ринку інформаційних послуг, що безпосередньо зумовлює актуальність проведення дослідження даних напрямів.

Метою статті є аналіз концептуальних засад інформаційної економіки та ринку інформаційних послуг, розкриття передумов і механізму трансформації ринків інформаційних послуг країн ЄС та виявлення оптимального формату інституційної інтеграції інформаційних ринків України і ЄС.

Виклад основного матеріалу. Проблемі визначення ролі інформації і специфіці використовуваних ресурсів, можливості їх концентрації, використання і синтезування в даний час приділяється колосальне значення. Інтелектуалізація виробництва якісно підвищила роль інтелекту, знань та інформації. Таким чином, інформація, що представляє собою в даний час ключовий фактор розвитку виробництва і управління, перетворила технології обробки власних ресурсів на визначальний напрям подальшого розвитку економіки. Інформаційний контур розвитку людства став на шлях саморозвитку [3, с. 24].

У зв'язку з цим можна говорити про те, що успішність або невдача економічного суб'єкта безпосередньо пов'язані з присутністю необхідної інформації, придбати яку можливо завдяки високому ступеню інтеграції з відповідними інформаційними системами даних. У розвинених країнах за допомогою інформаційних ресурсів створюється переважна частка вартості в її загальному обсязі (табл. 1).

Таблиця 1

**Обсяг продажу в сфері електронної торгівлі за регіонами світу,
2008-2018 рр., млрд \$***

Регіон	Обсяг продажу в сфері електронної торгівлі, млрд. \$		
	2008 р.	2013.	2018 р. **
Північна Америка	58.6	125.8	249.8
Західна Європа	57.2	97.7	184.3
Азія	20.6	70.4	162.9
Латинська Америка	3.9	9	16.9
Центральна і Східна Європа	1.2	5.2	15.2
Центральна і Східна Африка	0.1	0.2	0.3

* – складено автором на основі [8; 11].

** – прогноз.

В кінці XX - початку XXI ст. ринок інформаційних послуг Європейського Союзу швидко розвивався, збільшувалися обсяги інформаційних послуг, удосконалювалася їх номенклатура, змінювався склад їх виробників, відбувалися злиття і поглинання в інформаційній індустрії, посилювалася роль інформаційних мереж в наданні інформаційних послуг.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і розвиток елементів інформаційного суспільства розглядається в більшості країн сучасного світу як одне зі стратегічних завдань і загальнонаціональних пріоритетів. ІКТ, а також пов'язана з ними суспільна та людська діяльність творять інформаційну сферу сучасного соціуму, від якої в нинішніх умовах визначальним чином залежить його економічний та інноваційний потенціал, соціальний прогрес, ефективність управління, здійснення демократичних процедур, освіта, рівень людського розвитку, національна безпека та обороноздатність і багато іншого. Відставання країни в темпах зростання товарів і послуг, які виробляються та надаються за допомогою ІКТ (т. зв. «цифровий розрив»), автоматично спричинює її відставання і в інших галузях. І навпаки – динамічний, сталий розвиток інформаційної сфери є фундаментальною підставою підвищення конкурентоспроможності країни на міжнародній арені і якості життя її громадян [2].

Інституціональна структура Європейського Союзу, її еволюція й адаптація до змін, що відбуваються в ЄС, насамперед, до поглиблення і розширення інтеграції, стала останнім десятиліттям об'єктом пильної уваги як закордонних, так і вітчизняних дослідників [4].

Розвиток ІКТ розглядається як одне з трьох основних джерел подолання понад 20-відсоткового відставання продуктивності праці в ЄС від аналогічного показника США. При цьому, два інших «напрямки прориву» мають пряму причетність до ІКТ-сектору: це стимулювання інновацій, а також інвестиції в людський капітал.

Європейський Союз, так і уряди більшості країн-членів ЄС мають давній та великий досвід законодавчого і проектного супроводу розвитку інформаційної сфери суспільства (ідеться, звісно, про її інноваційний, базований на комп'ютерних мережах, сектор). Дещо умовною точкою відліку тут, очевидно, можна вважати появу у 1994 році документа-рекомендації для Європейської Ради – «Європа і глобальне інформаційне суспільство» (Recommendations to the European Council "Europe and the global information society"), підготовленого групою експертів під головуванням Мартіна Бангеманна і відомого нині як «доповідь Бангеманна» [6].

Як показав подальший глобальний розвиток ІТ та інформаційної сфери, група Бангеманна вже тоді досить точно визначила обриси ІС («інформаційного суспільства») майбутнього. Так, основними техніко-технологічними напрямками, його створення у доповіді названо цифрові мережі інтегрованих послуг, широкопasmові лінії зв'язку, мобільна телефонія, супутниковий зв'язок. На цьому технологічному фундаменті автори передбачали створення комплексу інфраструктур, сервісів та послуг, який було названо ними «містком в

інформаційне суспільство»: дистанційна зайнятість; дистанційне навчання; мережі, що зв'язують університети і дослідницькі центри; спектр послуг електронного зв'язку, доступний для малого та середнього бізнесу; комп'ютерні системи управління транспортними послугами; комп'ютерний контроль за повітряним сполученням; комп'ютерні мережі в сфері охорони здоров'я; е-торгівля; європейська мережа національних і муніципальних адміністративних органів; міські інформаційні супер-магістралі.

«Доповідь Бангеманна» справила значний вплив на формування нормативно-проектного забезпечення інформаційного розвитку Європейського Союзу в подальшому. Утім, наступні програмні документи цього ряду ставали дедалі конкретнішими й прагматичнішими, поступово набуваючи рис не широко сформульованого форсайтного проекту, а скоріше більш чи менш чіткого «плану дій» на певний період.

Однією з головних передумов розвитку інформаційної політики ЄС у процесі розширення стала програма PRINCE – Programme prioritaire d'information au citoyen européen. Вона була заснована в 1995 році з ініціативи Європейського Парламенту. Вперше Європейська Комісія отримала фінансові можливості для інформаційних кампаній, щоб висвітлити громадянам різні сфери діяльності Євросоюзу. Кампанії були сплановані по-різному і мали різні цілі. Наприклад, заходи, що передували введенню євро, носили чисто інформаційний характер, у той час як Форум «Майбутнє Європи» був створений Комісією, щоб викликати дискусії про шляхи розвитку ЄС. Програма дій напередодні розширення Союзу припускала розв'язання обох завдань: інформування населення про розширення і обговорення проблем, пов'язаних з ним. В основу PRINCE були покладені такі принципи, як тісна взаємодія Комісії, Європарламенту і Ради, співробітництво з національними урядами, спілкування із широкими верствами населення.

Незважаючи на низку труднощів, переважно фінансових, Європейська Комісія в цілому залишилася задоволеною результатами своєї роботи, хоча їй і не вдалось уникнути критики експертів через брак стратегічних перспектив і недостатній професіоналізм в організації заходів. Бюджет заходів у період підготовки до вступу нових країн 1998-2004 роками становив 200 мільйонів євро, що також визначило її успіх.

Наступна ініціатива під назвою «eEurope» була висунута Європейською Комісією в грудні 1999 р і схвалена в березні 2000 року Європейською Радою в Лісабоні. Прийнята тоді програма «Європа – інформаційне суспільство для всіх» [12] стала частиною Лісабонської стратегії ЄС, в рамках якої Європейський Союз поставив мету стати до 2010 р. найбільш конкурентоспроможною та динамічною економікою, заснованою на інноваціях та знаннях. Серед основних цілей даної ініціативи варто назвати такі:

- Забезпечити входження всіх окремих громадян, сімей, підприємств, шкіл і адміністративних установ в цифровий вік і надати їм доступ в Інтернет.
- Створити цифрову культуру, сповнену духом підприємництва та відкрити впровадженню нових інформаційних технологій.
- Забезпечити стимулювання соціальної інтеграції засобами інформаційного суспільства.

Проект «eEurope 2002» доповнив План Дій «eEurope» для держав-кандидатів до ЄС. На Європейській міністерській конференції у Варшаві в травні 2000 р. Центральні і Східні Європейські країни були згодні розпочати План дій «eEurope-like». У лютому 2001 р. Європейська Комісія запросила Кіпр, Мальту і Туреччину приєднатися до цієї ініціативи. План дій «eEurope+», розроблений для країн-кандидатів на самміті в Гетеборзі в червні 2001 р., ухвалив дорожню карту для прискорення реформ і модернізації їх економік.

У наступній європейській ініціативі «i2010: Інформаційне суспільство та медіа для подальшого зростання і нових робочих місць», що стартувала у червні 2005 р., окреслено нові стратегічні завдання Європейської Комісії в сфері інформаційного суспільства та ЗМІ на період до 2010 року. Показово, що i2010 стала найпершою ініціативою Комісії в рамках оновленої Лісабонської стратегії та партнерства 2005 р. зі стимулювання економічного зростання та зайнятості. Ініціатива i2010 була спрямована на досягнення трьох головних цілей:

- створення єдиного європейського інформаційного простору, необхідного для успішного функціонування відкритого та конкурентоспроможного внутрішнього ринку в сфері інформаційного суспільства та засобів масової інформації;
- зростання інновацій та інвестицій в дослідження в області інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ);
- у розвитку інформаційного суспільства пріоритети – досягнення кращої якості життя і надання електронних послуг.

Нарешті, в рамках прийнятої Європейською Радою навесні 2010 р. стратегія соціально-економічного розвитку Європейського Союзу на період до 2020 року «Europe2020» було ухвалено одну з її семи флагманських ініціатив (flagship initiatives) – «Цифровий порядок денний для Європи» (Digital agenda for Europe). Саме ця галузева стратегія є основним нині діючим проектним документом з розвитку інформаційної сфери Євросоюзу.

У свою чергу було визначений 101 захід в межах «семи стовпів» (seven pillars) стратегії, тобто семи ключових напрямів подальшої роботи довкола «перезавантаження економіки ЄС і отримання максимальної віддачі від цифрових технологій для громадян і бізнесу». Ними є:

1. Створення єдиного цифрового ринку, що має забезпечити повноцінне використання переваг цифрової ери. Зняття правових та адміністративних бар'єрів і створення єдиних правил для вільного транскордонного поширення онлайн-послуг та контенту, спрощення оформлення авторських прав, транскордонне ліцензування, розвиток єдиного простору онлайн-платежів.

2. Досягнення інтероперабельності (експлуатаційної сумісності) програмного забезпечення і контенту, оптимізація відповідних стандартів – покращання нормативних процедур та підвищення сумісності для досягнення безперешкодної взаємодії численних ІТ-пристроїв і додатків, сховищ даних і послуг.

3. Підвищення довіри і безпеки користувачів – захист від шкідливого програмного забезпечення, скоординована європейська відповідь на кібер-атаки, модернізація системи захисту персональних даних;

4. Розвиток швидкісного інтернету (широкозмугового доступу - ШСД) – досягнення до 2020 року Інтернет-швидкості 30 Мбіт/с або вище для всіх європейських громадян. Сьогодні тільки 1 % європейців мають швидкісне оптоволоконне підключення до інтернету, (для порівняння: в Японії та Південній Кореї ШСД мають відповідно 12 % і 15 % населення). Широкозмуговий доступ має важливе значення для економічного зростання, створення робочих місць, доступності е-послуг. Єврокомісія планує вивчати шляхи залучення інвестицій у галузь, у тому числі за допомогою кредитних та податкових пільг.

5. Розвиток наукових досліджень та інновацій – інвестиції ЄС у профільні дослідження та розробки (R&D) складають трохи більше третини від таких у США (у 2007 році – 37 мільярдів євро проти 88 мільярдів євро). Відтак, планується залучення найкращих дослідників, створення інфраструктури світового класу, адекватне фінансування, втілення найкращих ідей у товарах та послугах, подальша координація діяльності R&D-центрів та об'єднання зусиль країн-членів ЄС.

6. Подальше поширення цифрової грамотності і навичок роботи з ІТ серед громадян ЄС. Більше половини європейців (250 млн.) використовують Інтернет щодня, але ще 30% ніколи не використовували його. У той же час кожний громадянин має право на оволодіння навичками для здійснення е-торгівлі, користування електронними громадськими, соціальними і медичними послугами, на дистанційне навчання і вигодами е-демократії.

7. ІТ для вирішення соціальних проблем – зокрема, скорочення споживання енергії, підтримка життя старіючих громадян, модернізація медичних послуг, підвищення якості державних послуг, оцифрування культурної спадщини Європи, забезпечення повсюдного доступу до Інтернету.

У грудні 2012 року Європейська Комісія презентувала модернізований варіант «семи стовпів», розроблений з урахуванням найперспективніших трендів глобального розвитку ІТ і актуальних потреб інституційного та нормативно-проектного забезпечення галузевої регуляторної політики ЄС. Зокрема, серед «оновлених пріоритетів» розвитку містяться завдання щодо розробки панєвропейської стратегії з кібернетичної безпеки у комплексі з відповідною Директивою, а також спеціальної програми з розвитку індустрії хмарових обчислень в ЄС та відповідного координаційно-консультативного органу [13]. Як і завжди, мають місце макроекономічні розрахунки проектної результативності всіх цих заходів. Так, за прогнозами Комісії, реалізація цілей оновлених «семи стовпів» до 2020 року збільшить ВВП Євросоюзу на 5 % і дозволить створити 1,2 млн робочих місць (у довгостроковій перспективі – 3,8 млн). Такого ефекту планується досягти за рахунок збільшення інвестицій в ІКТ, підвищення рівня цифрової грамотності населення, впровадження інновацій (у тому числі в державному секторі), подальшого розвитку е-інфраструктури та Інтернет-економіки.

Одною з основних організаційних форм координації наукових досліджень і розробок технологій у країнах Євросоюзу (ЄС) є так звані «Рамкові програми» (РП). Країни ЄС створюють спільний фонд РП, визначають пріоритетні напрямки розвитку науки і фінансують багатобічні міжнародні проекти на конкурсній основі. У 8 рамкових програмах, які реалізуються дотепер, беруть участь три групи країн: країни-члени ЄС, країни асоційовані і неасоційовані члени. Країни з двох перших груп беруть участь у фінансуванні РП, однак асоційовані країни мають обмежені, порівняно з країнами-членами ЄС, права. Неасоційовані країни, у свою чергу, поділяються на дві підгрупи: індустріальні країни, вчені з яких не фінансуються Єврокомісією, і країни-партнери міжнародного співробітництва (ICPC – International Cooperation Partner Countries), вчені з яких фінансуються Єврокомісією.

РП ЄС існують з 1984 року, причому, перші 6 програм тривали по 5 років, а починаючи від 7-ї РП (2007 – 2013 рр.), тривалість РП збільшилася до 7 років. Також поступово збільшувався і бюджет РП: від 3,75 млрд євро в 1-й РП до 53,22 млрд євро в 7-й РП. Зараз реалізується 8-ма Рамкова програма Європейського Союзу «Обрій 2020», у якій на 2014 р. виділено 1,8 млрд євро[5].

РП постійно змінює ідеологію відповідно до загальних тенденцій розвитку науки і технологій, удосконалюючи при цьому систему управління.

Основним робочим інструментом для координації участі в РП та інформаційного забезпечення на національному рівні є Національні контактні точки (НКТ) у країнах, які співробітничать з ЄС, основним завданням яких є поширення інформації про РП, а також надання всебічної (організаційної, інформаційної, консультаційної і т.д.) допомоги в підготовці проектів національними науковими і науково-виробничими колективами, а також підприємствам малого і середнього бізнесу для участі в конкурсі.

Нині інформація стає головним економічним ресурсом, а інформаційний сектор виходить на перше місце за темпами розвитку, за кількістю зайнятих, за часткою капіталовкладень, за часткою у ВВП. ІКТ стають головним засобом підвищення ефективності виробництва, зміцнення конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на світовому ринку. Європейська модель інформаційної політики відрізняється поняттям «об'єднана Європа» та бере до уваги стратегію європейської інтеграції. Характерними її рисами є варіативність і політична спрямованість програм побудови інформаційного суспільства для різних країн, обумовлених новою європейською геополітикою, становленням інформаційної економіки, різними можливостями пост-індустріального розвитку.

Сьогодні інформаційна політика Європейського Союзу виходить із доктрини європейського інформаційного суспільства, яка була проголошена 1994 року в доповіді «Європа і глобальне інформаційне суспільство: рекомендації для Європейської Ради ЄС» (доповідь М. Бангеманна). Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та інформатизації суспільства в Європейському Союзі входить до кола його найважливіших пріоритетів і реалізується насамперед у межах політики у сфері інформаційного суспільства (Information society policy) та аудіовізуальної продукції і ЗМІ (Audiovisual and Media policy)[14].

При вивченні проектних документів Європейського Союзу звертає на себе увагу їх тісна взаємопов'язаність і чітка ієрархічність. Весь корпус документів творить таку собі піраміду, де будь-яка загальна стратегія чи програма складається з низки більш ретельно та конкретно розроблених галузевих стратегій чи програм, а ті в свою чергу «розпадаються» на ще вужчі локальні проекти, у межах яких вже є можливість безпосередньої та предметної роботи на рівні окремих регіонів, спільнот, підприємств тощо.

Так, наприклад, «Цифровий порядок денний для Європи» являє собою загальноєвропейську галузеву стратегію, але водночас є інтегральною складовою загальної програми соціально-економічного розвитку ЄС «Європа 2020». При цьому, як показано вище, в самому «Порядку денному» визначено сім пріоритетних напрямів роботи заради виконання тринадцяти головних завдань, що сформульовані у вигляді конкретних цифр і календарних дат. Задля реалізації цих завдань запланований 101 захід.

У свою чергу, в процесі імплементації заявлених в рамках стратегії локальних «підпрограм» виникають спеціалізовані проекти та ініціативи, так би мовити, більш прикладного рівня. Приміром, для реалізації стратегії «Вивільнення потенціалу хмарних обчислень в Європі» (один з «семи стовпів» «Порядку денного») було запущено підпорядковані їй проекти «Європейське хмарове партнерство» (European Cloud Partnership), що діє у форматі проведення регулярних зустрічей «Керуюча панель» (SteeringBoard), ініціатива Cloud-for-Europe (C4E), команда «Узгодження хмарових стандартів» (Cloud Standards Coordination), що опікується виробленням відповідної «дорожньої карти» (cloud standardisation roadmap).

Під реалізацію великого і дорогого (більше 9 млрд. євро) панєвропейського проекту охоплення до 2020 року всієї території Союзу високошвидкісними та ультра-швидкісними ширококутовими мережами Connecting Europe Facility (приблизно можна перекласти як «Засіб для поєднання Європи») взагалі створюються численні інвестиційні фонди і налагоджується широке приватно-державне партнерство. Там, де простір застосування галузевої стратегії перетинається з іншими ареалами розвитку та планування, відбувається узгодження відповідних проектів.

Приміром, завдання «Порядку денного» подекуди корельовано з завданнями рамкової програми з науково-технічного та інноваційного розвитку ЄС «Horizon 2020», – зокрема в частині хмарових технологій, розвитку освітнього простору, екології, охорони здоров'я, освоєння космосу. Крім того, у разі необхідності стратегія може бути переглянута у будь-якій зі своїх складових[9].

Одним з ключових механізмів імплементації завдань «Цифрового порядку денного» у країнах-членах ЄС є домовленості, досягнуті у рамках консультацій і на підставі оперативних експертних досліджень. Наприклад: результати громадських консультацій протягом 2009 р., висновки Ради ЄС з питань транспорту, телекомунікацій та енергетики від грудня 2009 р. доповідь 2009 року щодо цифрової конкурентоспроможності Європи, консультації довкола прийняття стратегії «Європа 2020», сприяння підприємницького товариства у сфері ІКТ головному Іспанії у ЄС, звіт за власною ініціативою Європейського Парламенту щодо нового Цифрового порядку денного для Європи [7].

Отже, інституційна структура розвитку інформаційних послуг в країнах ЄС від початку другого десятиліття ХХІ ст. визначається у відповідності із прийняттям в Європейському Союзі документом «Стратегія «Європа 2020»» (Europe 2020 Strategy) – нової стратегії розвитку Європейського Союзу до 2020 року, орієнтованої на підтримку зайнятості населення, підвищення продуктивності і соціальне згуртування в Європі [10].

Між країнами ЄС та Україною існує суттєвий технологічний розрив, що демонструє поточну низьку цифрову підготовленість України та не дозволяє Україні увійти в кластер помірно розвинених країн. З огляду на аналіз економіки України у аспекті залучення інформаційно-телекомунікаційних технологій визначено нерівномірність «інформатизації» залежно від галузей та секторів. Так, фінансова сфера найбільш розвинута в цьому напрямку, а, наприклад, державний сектор значно відстає порівняно з європейськими країнами. У цілому в рейтингах цифрових показників Україна займає середні місця, головні перешкоди розвитку пов'язані з відсутністю цифрової стратегії держави, непослідовністю регуляторної політики та недовірою населення новітнім фінансовим інструментам. У зв'язку з цим доцільно вивчити європейський досвід з цього питання та включити завдання щодо розвитку цифрової економіки у глобальний план реформування держави.

Висновки. Розвиток єдиного цифрового ринку ЄС є необхідним завданням в силу того, що всі галузі економіки тісно пов'язані з елементами цього ринку. Наявні в даний час регуляторні бар'єри всередині ЄС гальмують не тільки розширення торгівлі товарами і послугами з групи ІКТ, а й обмежують розвиток всієї економіки Євросоюзу. Стратегія ЄЦР націлена на зняття цих бар'єрів. При її успішній реалізації дане має стати імпульсом для розширення ринків, надання послуг кращої якості за нижчими цінами, реалізації нових проектів і збільшення числа робочих місць. Побудова єдиного безбар'єрного інформаційного простору, створення умов для розширення електронної торгівлі товарами, технологіями і послугами можна вважати факторами стимулювання економіки. Довгостроковим вектором розвитку єдиного цифрового ринку в ЄС є застосування

ІКТ для підвищення якості освіти та медичного обслуговування, вирішення соціальних проблем населення, підвищення доступності культурних цінностей.

Література

1. Батрименко В.В. Розрахунки та платежі у зовнішній торгівлі європейських країн / В. Батрименко. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2009. – 297 с.
2. Європейський досвід нормативно-проектного забезпечення розвитку інформаційного суспільства: висновки для України [Електронний ресурс] // Національний Інститут Стратегічних Досліджень. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Gnatyuk-59546.pdf>.
3. Кастельс М. Информационная эпоха: Экономика, общество и культура / М. Кастельс. – М.: ГУ ВШЭ, – 2010. – 558 с.
4. Савич А. С. Європейські програми формування інформаційного простору ЄС [Електронний ресурс] / А. С. Савич. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kyumu.edu.ua/vmv/v/p09/12.pdf>.
5. Digital "to-do" list: new digital priorities [Електронний ресурс] // European Commission. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1389_en.htm.
6. Europe and the global information society [Електронний ресурс] // European Council. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://paginaspersonales.deusto.es/abaitua/konzeptu>.
7. Europe's Digital Competitiveness Report Main achievements of the i2010 strategy [Електронний ресурс] // Communication from the Commission to the European Parliament. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009DC0390&from=DE>.
8. Number of eBay's total active buyers from 1st quarter 2010 to 4th quarter 2015 (in millions) [Електронний ресурс] // Statista. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.statista.com/statistics/242235/number-of-ebays-total-active-users/>
9. Post i-2010 Strategy – towards an open, green and competitive knowledge society [Електронний ресурс] // Council of European Union. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/trans/11_1999.pdf.
10. Report on a new Digital Agenda for Europe [Електронний ресурс] // Council of European Union. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.europarl.europa.eu/sides>.
11. Sales of e-commerce from 2008 to 2018, by region [Електронний ресурс] // Statista – Режим доступу до ресурсу: <http://www.statista.com/statistics/311357/sales-of-e-commerce-worldwide-by-region>.
12. Summaries of EU legislation [Електронний ресурс] // eEurope – Режим доступу до ресурсу: http://europa.eu/legislation_summaries/information_society/strategies/l24221_en.htm.
13. Unleashing the Potential of Cloud Computing in Europe [Електронний ресурс] // European Commission. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: http://ec.europa.eu/information_society/activities/cloudcomputing/docs/com/om_cloud.pdf.
14. What is Horizon 2020? [Електронний ресурс] // European Commission – Режим доступу до ресурсу: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/whathorizon-2020>.